

Les comarques tarragonines, amb els seus alcaldes

El sud es rebel·la

L'aigua de l'Ebre, el pla de tractament dels residus industrials i la possible reobertura de Vandellòs 1 han provocat en les comarques meridionals de Catalunya una situació de continu enfrontament amb el govern de la Generalitat.

El cap de setmana del 10-11 de febrer passat, més de 8.000 persones van sortir al carrer en diferents localitats tarragonines per protestar contra els diversos projectes que la Generalitat de Catalunya té previst dur a terme en aquesta zona dels Països Catalans i que no complau ningú. Les darreres setmanes la revolta popular contra les decisions del govern autonòmic han marcat una època, perquè és la primera vegada que, d'ençà de la instauració de la nova Generalitat, aquesta institució es troba amb tants conflictes que resoldre i, a més, localitzats en un grup determinat de comarques.

Les qüestions que han estat boicotejades són: el pla de residus industrials que preveu instal·lar un abocador a Forès (Conca de Barberà) i en un primer moment també contemplava una incineradora al Pla de Santa Maria (Alt Camp); la construcció d'un centre de rehabilitació de toxicòmans a la Febró (Baix Camp) i l'acceptació per Convergència i Unió del transvasament d'aigües de l'Ebre a Barcelona.

Amb unes característiques diferents les masses s'han mobilitzat insistentment contra la reobertura de la central nuclear Vandellòs I, que el passat 19 d'octubre va patir un important i greu incendi en una turbina. En aquest cas la Generalitat no té competències directes en l'afer, però els habitants d'aquestes terres sí que han retret al govern autonòmic que al Parlament de Catalunya voti unes coses i al Congrés de Diputats, que és on la seva actitud pot tenir més transcendència, adopti una altra postura.

La crisi de l'avellana fa uns mesos va ser motiu també de revolta popular. En concedir-se unes primeres ajudes i potenciar-se la creació d'Organitzacions de Productors Agraris (OPAS), les protestes van desaparèixer, però ara els pagesos estan descobrint que això tampoc era *xauxa* i tot just la setmana passada la Unió de Pagesos del Baix Camp anuncia que en breu iniciarà els contactes polí-

tics pertinents perquè el sector de l'ave-llana no ha superat ni de bon tros la crisi.

PUNTS DE COINCIDÈNCIA

En l'assumpte del centre de toxicòmans, el pla director de residus industrials i el transvasament d'aigües de l'Ebre a Barcelona observem molts punts de coincidència en tots ells: els alcaldes de les localitats afectades es queixen que la Generalitat tira endavant els projectes sense consultar-los i només quan els té elaborats els hi comunica el contingut.

Els batlles es queden sorpresos pel comportament de la Generalitat en tenir en compte que gairebé tots aquests alcaldes són convergents i expressen el seu malestar als habitants dels seus respectius pobles. A partir d'aquí es comencen a fer assemblees populars i es constitueixen coordinadores *anti* els diversos projectes. Comencen les protestes i tenen un gran seguiment per part de la gent, que es llança al carrer a reivindicar els seus drets i en defensa dels seus interessos amb tota l'energia que calgui.

Com a conseqüència de les mobilitza-

cions populars, el govern autonòmic cedeix momentàniament a les peticions dels manifestants i deixa sobre la taula (cas de la incineradora del Pla de Santa Maria), o bé sotmet a estudi més profund (transvasament) els diversos projectes. Malgrat tot, la població no se'n refia i les mobilitzacions continuen. Per exemple: la portada d'aigües de l'Ebre a Barcelona, per un acord entre els grups de CiU i PSC al Parlament de Catalunya es constituirà una comissió d'estudi del pla hidrològic de les conques interiors de Catalunya que permeti consensuar el projecte de llei d'infraestructura hidràulica i que excloua qualsevol referència al transvasament esmentat, però aquest acord s'ha valorat escèpticament a les terres de l'Ebre i la Coordinadora Antitransvasament continua pensant en les properes accions de protesta.

Els pobles tarragonins volen respostes contundents i no que els projectes segueixin en una fase d'estudi o se suspenguin transitòriament. Segons els afectats, amb aquestes actituds només es pretén confondre la gent.

SOLIDARITAT ENTRE ELS POBLES AFECTATS

Un factor clau en les reivindicacions i que afavoreix l'existència d'un clima de rebel·lia contra el govern autonòmic és la solidaritat que s'està vivint entre els protagonistes dels diferents fronts de protesta. Hi ha molta interrelació entre les coordinadores que lluiten contra els projectes que ens ocupen, i quan, per exemple, el Comitè Antinuclear de l'Ametlla de Mar convoca una manifestació contra la reobertura de Vandellòs I, assisteixen a l'acte representants de la Coordinadora anti-transvasament de les aigües de l'Ebre, i al revés. Es té molt clar que "la Generalitat en els darrers mesos està realitzant una sèrie d'agressions ecològiques a les comarques tarragonines que només amb l'esforç conjunt de tots els pobles afectats podrem aconseguir que s'ho replantegin", comentava Joan Callau, portaveu del Comitè Antinuclear de l'Ametlla de Mar.

Per la seva part, el portaveu de la Coordinadora Antitransvasament de les aigües de l'Ebre, Josep Joan Ferrer, ha explicat que "els projectes que endega darrerament la Generalitat són una mostra més de la política desequilibrada que du a terme el govern autonòmic, que enriqueix unes comarques i en perjudica d'altres". Concretament, sobre la portada

CONTINUA A LA PÀGINA 21

Cronologia de les protestes

PLA DIRECTOR DELS RESIDUS INDUSTRIALS DE CATALUNYA

- 9 de gener.- El Pla de Santa Maria té coneixement oficial que el Pla preveu una incineradora en aquesta localitat.
- 11 de gener.- Els alcaldes de l'Alt Camp acorden rebutjar el pla.
- 21 de gener.- Unes 2.000 persones es concentren a Valls en contra del Pla Director de Residus Industrials, després tallen diverses carreteres i l'autopista.
- 22 de gener.- La Generalitat aprova el Pla, però deixa sobre la taula la incineradora. Ara bé, sí que va endavant la instal·lació d'un abocador a Forès (Conca de Barberà). Greenpeace s'oposa al Pla Director de Residus.
- 24 de gener.- Els 22 alcaldes de la Conca de Barberà acorden dimitir conjuntament amb els regidors.
- 29 de gener.- Unes 4.000 persones es manifesten a Montblanc contra l'abocador de Forès i posteriorment tallen diverses carreteres, l'autopista i la via del tren.
- 1 de febrer.- 35 alcaldes i presidents dels consells comarcals de les comarques meridionals donen el seu suport als alcaldes de la Conca de Barberà.
- 5 de febrer.- Unes 1.500 persones aconsegueixen retenir el conseller Joaquim Molins dins de la seu del Consell Comarcal de la Conca de Barberà durant més de set hores. Perquè pugui sortir intervé la Guàrdia Civil i una vegada alliberat el conseller es produeixen importants aldarulls amb els manifestants.
- 9 de febrer.- Es constitueix una plataforma d'alcaldes i regidors dimitits per estudiar futures accions de protesta.
- 11 de febrer.- Unes 2.000 persones es concentren a Poblet en contra de l'abocador.

TRANSVASAMENT D'AIGÜES DE L'EBRE A BARCELONA

- 10 de gener.- CiU accepta el transvasament d'aigües de l'Ebre a Barcelona.
- 15 de gener.- Els presidents dels consells comarcals del Baix Ebre, la Terra Alta i el Montsià, juntament amb els alcaldes dels municipis del Delta de l'Ebre i els diputats pel Baix Ebre el convergent Joan Martí i el popular Josep Curto, com també els parlamentaris pel Montsià, Víctor Gimeno, d'Iniciativa per Catalunya i Joan Sabanza, d'Esquerra Catalana, manifesten al conseller Joaquim Molins el rebuig al projecte de portada d'aigües de l'Ebre a Barcelona.
- 29 de gener.- Unes 400 persones es concentren davant el Consell Comarcal del Baix Ebre en contra del transvasament, aprofitant que Joaquim Molins es trobava allí reunit amb representants de diverses forces polítiques per parlar d'aquest projecte.
- 10 de febrer.- Unes 3.000 persones tallen la carretera N-340, l'autopista A-7 i la via del

tren, a l'altura de Camarles, per protestar contra el transvasament d'aigües de l'Ebre.

CONSTRUCCIÓ D'UN CENTRE DE REHABILITACIÓ DE TOXICÒMANS A LA FEBRÓ (BAIX CAMP)

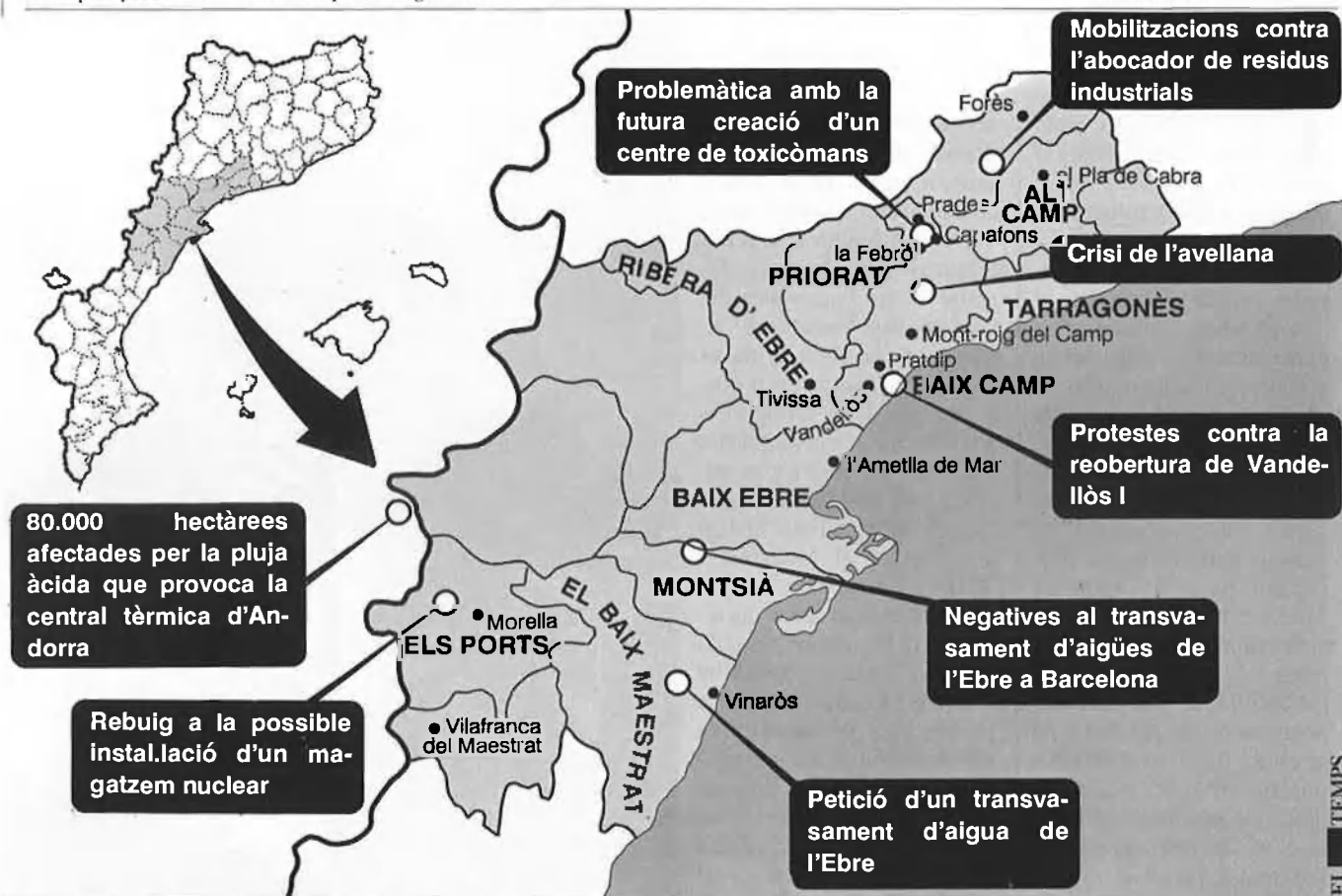
- 23-12-89.- El conseller de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya firma un conveni amb el capità general de la IV Regió Militar, segons el qual el Ministeri de Defensa cedeix durant 15 anys els terrenys del Mas de Frares per a instal·lar-hi un centre de rehabilitació de toxicòmans.
- 14 de gener.- Comencen les obres del centre i immediatament els alcaldes de l'àrea afectada mostren el seu rebuig al projecte al conseller Antoni Comas.
- 20 de gener.- S'aturen momentàniament les obres.
- 2 de febrer.- Els alcaldes de la Febró, Arbolí i Vilaplana decideixen constituir una comissió de seguiment amb la Generalitat i l'Associació Egueiro sobre el projecte del centre de rehabilitació de toxicòmans de la Febró.
- 4 de febrer.- Assemblea popular a la Febró. Els assistents es manifesten en contra del centre.
- 6 de febrer.- Assemblea popular a Capafons. Els assistents es pronuncien en contra del projecte.

VANDELLÒS I

- 19 d'octubre.- Incendi en una turbina de la cen-

tral nuclear Vandellòs I.

- 24 d'octubre.- 20 entitats i partits polítics de Tarragona demanen el desmantellament de Vandellòs I.
- 25 d'octubre.- Els alcaldes de l'àrea d'influència de V-I demanen la paràlització d'aquest grup nuclear.
- 31 d'octubre.- L'Ajuntament de Tarragona acorda demanar el desmantellament de Vandellòs I.
- 3 de novembre.- Més de 2.500 estudiants es manifesten a Tarragona demanant el tancament de les quatre centrals nuclears de Catalunya. Els ajuntaments de la Ribera d'Ebre, el Priorat i la Terra Alta demanen el desmantellament de les quatre centrals nuclears.
- 4 de novembre.- Unes 10.000 persones es manifesten davant V-I per demanar el tancament de les quatre centrals nuclears.
- 12 de novembre.- La població de l'Ametlla vota en un referèndum popular un sí massiu al tancament definitiu de Vandellòs I.
- 14 de desembre.- Els municipis de Tivissa, l'Ametlla de Mar i Mom-roig del Camp demanen al Parlament Europeu el tancament de Vandellòs I.
- 28 de gener.- Un centenar de representants de 35 grups ecologistes i antinuclears *clausureu* Vandellòs I.
- 11 de febrer.- Unes 2.000 persones es manifesten a l'Ametlla de Mar contra la decisió del Congrés dels Diputats d'oposar-se al tancament definitiu de V-I.

VE DE LA PAGINA 19

d'aigües de l'Ebre a Barcelona. Ferrer ha assegurat que "el transvasament ve determinat per la política econòmica que contempla un desenvolupament desequilibrat i irracional del poble de Catalunya".

ACCIONS RADICALITZADES

De tots els fets que en aquests moments són motiu de conflicte a les comarques meridionals, el que més polèmica ha generat les últimes setmanes ha estat el del pla director de residus industrials. Des del 9 de gener, en què el Pla de Santa Maria va tenir coneixement oficial que s'instal·laria en aquesta localitat una incineradora, els alcaldes de l'Alt Camp i de la Conca de Barberà no han parat de protestar, sobretot els d'aquesta darrera comarca on, fins i tot, han dimitit 17 dels 22 batlles que la configuren perquè el pla de residus inclou un abocador a Forès. La primera manifestació important va tenir lloc a Valls el 21 de gener, però des de llavors s'han fet ja moltes marxes de protesta i concentracions. La més multitudinària va tenir lloc a Montblanc el 29 de gener, quan unes 4.000 persones es van aplegar en aquesta localitat per cridar en contra de l'abocador i posteriorment van

tallar diverses carreteres, l'autopista i la via del tren.

En tota la història del pla de residus industrials la protesta més violenta es va realitzar també a Montblanc, el 5 de febrer, quan unes 1.500 persones van aconseguir retenir el conseller de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat, Joaquim Molins, dins la seu del Consell Comarcal de la Conca de Barberà durant més de set hores. Perquè pogués sortir va haver d'intervenir una reserva antiavalots de la Guàrdia Civil, que va haver de venir expressament des de Saragossa. Mentre va durar el tancament els manifestants llançaven ous i tomaques a l'edifici del Consell i van fer barricades de foc, alhora que van tombar el cotxe oficial del conseller Molins amb un guardaespalles i un xofer al seu interior. Quan van alliberar el conseller, es van produir greus enfrontaments entre els manifestants i la Guàrdia Civil.

Els alcaldes de Prades, Capafonts i la Febró, en saber que en aquesta darrera població la Conselleria de Benestar Social de la Generalitat pretenia construir un centre de rehabilitació de toxicòmans a l'edifici conegut com el Mas dels Frares, també van amenaçar de dimitir, però posteriorment, han fet marxa enrere

en aquest sentit, per considerar que és des de la responsabilitat municipal des d'on poden negociar millor.

En aquest cas els batlles s'han queixat de la manca d'informació per part de la Generalitat sobre les característiques del centre que pensen crear i a la vegada han evidenciat la seva por perquè aquest centre de rehabilitació de toxicòmans "estarà massa prop dels nuclis habitats, cosa que en un moment donat podria significar un perill per a la població". Valorava l'alcalde de la Febró.

LA SENSACIÓ DE PERILL

Molt comuna a tots els pobles que ara estan en rebel·lia és precisament aquesta sensació de por en un sentit o altre. Els de la Febró, Capafonts i Prades per les conseqüències negatives que podria generar la convivència de toxicòmans amb la gent dels municipis dels voltants; els de l'Alt Camp i la Conca de Barberà perquè temen perdre el turisme si al costat de la riquesa paisatgística, monumental i històrica d'aquestes contrades es col·loca una font contaminant com pot ser una abocador i una incineradora; els de les localitats de l'àrea d'influència de Vandellòs I són molt conscients que les fuites radio-

A Castelló, també

Les comarques dels Ports i el Maestrat, al nord del País Valencià, estan sotmeses a tres conflictes diferents amb un mateix denominador comú: els interessos polítics i econòmics.

A les velles protestes sobre la degradació i contaminació dels boscos d'aquestes comarques i les reivindicacions pel transvasament de l'aigua de l'Ebre, ara s'afegeix un altre problema. Es tracta que Enresa, Empresa Nacional de Residus Radioactius, ha fixat el seu punt de mira al Maestrat per instal·lar-hi un cementiri de residus d'aquesta mena.

ENRESA ha assegurat que aquest cementiri radioactiu no es crearà fins l'any 2.000. No obstant això, les reaccions dels ajuntaments i els habitants no s'han fet esperar, fins l'extrem de produir-se tensions entre alguns ajuntaments veïns. Davant els rumors que l'Ajuntament de Xert, de majoria socialista, estaria disposat a acceptar el cementiri radioactiu, l'alcalde del Partit Popular de Sant Mateu, Ramon Arnau, va manifestar la seua preocupació i la de tot el poble davant l'actitud de Xert.

Però les discrepàncies entre

socialistes i populars també s'observen en el conflicte desencadenat per la presumpta contaminació que la Central Tèrmica d'Andorra, a Terol, produeix sobre la massa forestal de les comarques del nord del País Valencià. El fenomen de la pluja àcida va començar a assecar els boscos a principis de la dècada dels 80. Fins ara, segons les dades facilitades per ICONA, es calculen més de 120.000 hectàrees afectades a Terol, 80.000 als Ports i el Maestrat i 50.000 a Tarragona.

La presentació d'una querrel·la per la fiscalia de Castelló contra els directius d'ENDESA, empresa pública propietària de la tèrmica d'Andorra, no ha fet sinó aguditzar les diferències entre els ajuntaments socialistes i del Partit Popular. Així, només els més de 20 ajuntaments del PSOE han prestat suport a la querrel·la, buscant també el suport de particulars afectats i ajuntaments de Terol.

L'últim dels casos és el futur i esperat projecte sobre el transvasament de l'aigua de l'Ebre. La trama, ací, és més complicada. Mentre la Generalitat valenciana, i la catalana, arribaven a un principi d'acord per a possibilitar

que les aigües de l'Ebre s'acosten al País Valencià, des de Tortosa es mostraven disposats a no concedir ni una gota. L'alcalde de Tortosa, de Convergència i Unió, Vicent

Beguer, i la majoria d'habitants s'enfrontaven a Jordi Pujol per haver declarat a Castelló que hi hauria aigua per a tots.

Teresa Violeta

actives causen problemes de salut sense remei i que un accident nuclear pot posar fi a la vida de tothom, i finalment, els pobles del Baix Ebre i el Montsià consideren que amb la portada d'aigües de l'Ebre a Barcelona disminuiran els cabals del riu, n'augmentarà la salinitat i s'agreujarà la regressió del Delta, cosa que qüestionaria l'agricultura d'aquestes terres, principal font d'ingressos d'aquests nuclis de població.

Amb aquesta por com a bandera s'entén que el passat 10 de febrer unes 3.000 persones tallassin la carretera N-340, l'autopista A-7 i la via del tren, a l'altura de Camarles, per protestar contra el transvasament que el 10 de gener va acceptar CiU, tot i que el dia 13 d'aquest mes al

Parlament de Catalunya ha intentat deixar de banda el transvasament en constituir la comissió d'estudi sobre el Pla Hidrològic de Catalunya. La gent de les Terres de l'Ebre vol la retirada absoluta d'aquest pla. Les protestes que exigeixen el tancament definitiu de Vandellòs I han revifat els últims dies després que el 5 de febrer el Congrés dels Diputats s'oposés al desmantellament d'aquesta central nuclear en rebutjar una proposta que van presentar amb aquesta finalitat Izquierda Unida-Iniciativa per Catalunya. Tots dos partits advocaven per la suspensió immediata de la concessió d'exploració de Vandellòs I.

Exactament, l'11 de febrer unes 2.000 persones es van manifestar a l'Ametlla de Mar contra la decisió del Congrés dels

Diputats. Joan Nolla, membre del Comitè Antinuclear de l'Ametlla de Mar, declarava que "aquesta manifestació ratifica que estem disposats a mobilitzar-nos fins que es tanqui Vandellòs I perquè els polítics no poden ignorar la voluntat dels milers de persones que la nit del 19 d'octubre van sentir amenaçades les seves vides".

Per a Joan Nolla aquest últim acte també ha servit per a "protestar contra els polítics que d'una manera hipòcrita han fet marxa enrere respecte al que havien votat al Parlament de Catalunya, que no té competències sobre el tema nuclear; i quan hi ha un poder de decisió, es fan enrere".

Cinta S. Bellmunt